

Huvudman

Essunga kommun
kommun@essunga.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Nossebro skola 6-9 i Essunga kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Essunga kommun att senast **fredag den 18 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar, särskilt stöd, disciplinära åtgärder samt arbetet mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Essunga kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Essunga kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 18 oktober 2024 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 5, 7 och 10 §§ skollagen)

2. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av. (3 kap. 5 § skollagen)
3. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. I varje sådan utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 7 maj - 11 oktober 2024 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
4. Se till att till att samtliga elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp och/eller ges enskild undervisning har en utredning av behov av särskilt stöd som påvisar behovet av åtgärden samt ett beslut om åtgärdsprogram och beslut om placering i särskild undervisningsgrupp/enskild undervisning. (3 kap. 9 och 11 §§ skollagen)

Disciplinära åtgärder och arbetet mot kränkande behandling

5. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 18 oktober 2024 klargör att all personal får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Rektor ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 §, 5 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
6. Se till att rektor om åtgärden utvisning ur undervisningslokalen med stöd av 5 kap. 7 § skollagen vidtas säkerställer att åtgärden dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden. (5 kap. 24 § skollagen)
7. Se till att beslut om avstängning med stöd av 5 kap. 14 § skollagen innehåller överklagandehänvisning. (28 kap. 9 § skollagen)
8. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 18 oktober 2024 klargör skyldigheten för all skolpersonal att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 6 kap. 10 § skollagen)

9. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 7 maj – 11 oktober 2024. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Essunga kommun en anmärkning avseende avsaknaden av skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§ (5 kap. 4 e § skollagen) samt gällande elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete (2 kap. 25 § skollagen). Essunga kommun ska senast den 9 september 2024 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser extra studietid.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:1815) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Nossebro skola 6-9 i Essunga kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Nossebro skola 6-9 följer gällande bestämmelser om extra anpassningar, särskilt stöd, disciplinära åtgärder, arbete mot kränkande behandling, extra studietid och elevhälsans arbete.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektorer och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 19 mars 2024 och 20 mars 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation

granskats, bland annat skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, ett urval av åtgärdsprogram samt tillhörande utredningar samt ett urval beslut om disciplinära åtgärder. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Elever uppger i intervju att det finns extra anpassningar men att det går trögt innan de får extra anpassningar och att de måste ha intyg på exempelvis en diagnos för att få dem. Eleverna berättar att om de riskerar att få ett F i betyg får de en F-varning av lärarna men ingen extra hjälp för att nå godkänt betyg. Eleverna berättar även att det finns en grupp dit de kan gå för att få hjälp med matte och andra elever berättar att de kan få hjälp på läxhjälpen.

Lärarna uppger i intervju att de har många elever med extra anpassningar och flera lärare uppger att de inte hinner ge alla extra anpassningar som eleverna har behov av. Som exempel nämner lärarna skrivhjälp och läshjälp vid provtillfällen. En lärare berättar att när hen har en grupp där eleverna ligger på olika kunskapsnivå hinner läraren inte med att stötta de som behöver mest hjälp. En lärare uppger att kulturen på skolan är att bygga in de extra anpassningarna på organisatorisk nivå och om det kommer en elev som inte passar in i mallen så vet hen inte vilka verktyg hen ska ta till. Samtliga lärare uppger att fysiska resurser såsom skärmar och hörselkåpor finns och att de är medvetna om vilka elever som har vilka anpassningar. Lärarna uppger att de anmäler till elevhälsoteamet om de bedömer att extra anpassningar inte räcker till.

Elevhälsan uppger i intervju att skolan arbetar mycket med extra anpassningar på gruppnivå och inte så mycket på individnivå. Elevhälsan uppger även att de upplever att alla lärare inte har helt vet skillnaden på ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd och att det är ett utvecklingsområde på skolan. Elevhälsan uppger att de ändå tror att de flesta elever får de extra anpassningarna som

de ska ha. Elevhälsan berättar att flera elever haft F i betyg i flera ämnen i flera terminer och att många av de eleverna inte har anmälts för utredning av särskilt stöd till elevhälsan. Elevhälsan uppger att vissa arbetslag är bättre på att anmäla till elevhälsan om utredning om särskilt stöd än andra.

De biträdande rektorerna och rektorn uppger att samtliga lärare anmäler till elevhälsan ifall de extra anpassningarna inte räcker till. Rektorn uppger att hon upplever att arbetet med extra anpassningar fungerar bra på skolan men att skolan kan behöva förbättra systematiken i arbetet samt att det är oklart på skolan gällande vad som anses som extra anpassningar och som särskilt stöd.

Utredning av särskilt stöd

Lärare uppger att de efter en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd kallas till ett möte med elevhälsan där frågan diskuteras och efter det bestämmer rektorn vad nästa steg är. Lärarna berättar vidare att det görs pedagogiska kartläggningar och utredningar och att det för det mesta utarbetas åtgärdsprogram. Flera lärare berättar om en enskild elev som lyfts flera gånger till elevhälsan utan att eleven utretts för särskilt stöd. Eleven lyftes för första gången redan i förra årskursen men ingenting har hänt sedan dess. I inkomna dokument bekräftas att eleven lyfts flera gånger till elevhälsan för utredning av särskilt stöd men att någon utredning inte genomförts. Andra lärare uppger att de har haft elever som det tagit flera månader från att de anmälts till dess att ett möte hållits. Lärarna berättar vidare att de har så många elever i behov av stöd att elevhälsan inte hinner med alla utredningar. Lärarna ger exempel på att elevhälsan genomförde utredningar av bristande måluppfyllelse för elever som fått minst ett F i kärnämnen efter betygen sattes för höstterminen 2023.

Elevhälsan berättar i intervju att rektor gav dem i uppdrag att göra pedagogiska utredningar gällande de elever som fått F i betyg i ett eller flera kärnämnen höstterminen 2023. Då det rörde sig om fler än 70 elever per specialpedagog bedömdes det som omöjligt att genomföra pedagogiska utredningar gällande samtliga identifierande elever. Elevhälsan valde att istället göra en kartläggning av bristande måluppfyllelse där de kontrollerade varför eleverna hade fått F i betyg. De uppger som exempel att om en elev missat ett prov och därför inte klarat ett godkänt betyg behövs ingen pedagogisk utredning. Vid Skolinspektionens besök hade en av specialpedagogerna 22 pedagogiska utredningar att genomföra medan den andra specialpedagogen hade 40 stycken. Skolpsykologen berättar att hen fått avböja att göra skolformsutredningar för vissa elever och istället rekommenderat skolan att utreda elevernas behov av särskilt stöd.

Rektor uppger att hon gett specialpedagogerna i uppdrag att genomföra pedagogiska kartläggningar gällande alla elever som har F i betyg något eller flera av kärnämnen. När de inte hann med detta gjorde de efter jullovet 122 kartläggningar av bristande måluppfyllelse. Rektorn berättar vidare att det finns 66 elever på skolan som efter denna kartläggning väntar på att få en pedagogisk utredning genomförd

och att hon inte vet hur lång tid det kommer att ta att färdigställa. När dessa är genomförda ska samma procedur upprepas gällande elever som har F i ett eller flera ämnen utöver kärnämnen.

Vidta åtgärder

Elevhälsan uppger att skolan har en grupp som kallas Studieverkstaden i vilken elever som kan vara i behov av ett mindre sammanhang undervisas. Det finns fyra elever som har hela sin skoldag i Studieverkstaden. De fyra elever som går i Studieverkstaden på heltid saknar utredningar men då de egentligen är placerade i klass uppger elevhälsan att det inte behövs. Elevhälsan fortsätter att berätta att det även finns två elever på skolan som undervisas enskilt i en annan byggnad under skoldagen tillsammans med resurspedagoger. Specialpedagog uppger även att det för en elev, som har elevassistent, saknas utredning av behov av särskilt stöd åtgärdsprogram.

Rektorn uppger att det i nuläget finns fyra elever som har hela sin undervisningstid i Studieverkstaden och att samtliga har åtgärdsprogram men inget beslut om särskild undervisningsgrupp. Det är enligt rektorn oklart om undervisning i Studieverkstaden är extra anpassningar eller särskilt stöd. Det finns även en elev som ges enskild undervisning i en annan byggnad och en elev som har elevassistent, men dessa insatser är inte utredda eller beslutade om i åtgärdsprogram. Rektor berättar även att det finns en grupp elever som det genomförts skolformsutredningar för, som tillhör en klass och får mycket extra stöd. Rektorn är dock osäker på om eleverna har utretts för särskilt stöd.

Huvudmannen uppger i yttrande att det finns två elever som efter skolformsutredningar träffar speciallärare kontinuerligt samt att deras behov av särskilt stöd är utrett. Huvudmannen uppger även att den elev som har sin undervisning utanför skolbyggnaden har det på grund av behov av minskat stimuli och därför befinner sig i den andra byggnaden tillsammans med sin resurspedagog. Enligt huvudmannen berörs eleven av särskilt stöd utifrån sociala behov och att det särskilda stödet inte innebär enskild undervisning över tid. Skolinspektionen har begärt in utredningar och åtgärdsprogram gällande eleven, och har tagit del av åtgärdsprogram men inte fått in någon utredning av elevens behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt

framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framkommer att inte alla elever får de extra anpassningar som de är i behov av. Enligt lärarna begränsas möjligheten att ge de extra anpassningarna av brist på tid eller personella resurser. Elevhälsan och rektor uppger även att det finns ett pågående arbete med extra anpassningar och att det finns behov av kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd behöver tydliggöras på skolan och berörda lärare och övrig personal behöver informeras om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, så att eleverna får de extra anpassningarna de är i behov av. De elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det ankommer på skolans personal att avgöra vilken typ av extra anpassningar som behöver göras för respektive elev. Om lärare bedömer att de extra anpassningarna inte räcker till ska detta anmälas till rektorn för behov av utredning om särskilt stöd.

Utredning av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd.

Skolinspektionens utredning visar att skolan inte alltid utreder elevers behov av särskilt stöd. Av dokumentation och intervjuer framgår att det finns ett stort antal elever som inte uppnår betygskriterierna i ett eller flera ämnen och att många av dem inte har utretts för särskilt stöd. Skolan uppger att de inte hinner genomföra utredningar av särskilt stöd och att de har en kö för elever som har behov av att utredas för särskilt stöd. Utredningen visar även att det finns elever som ges särskilda stödinsatser utan att deras behov av detta har utretts.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Rektor och huvudman bör därför se till att en utredning av behov av särskilt stöd genomförs för de elever som anmäls, eller som redan har anmälts, vara i behov av en utredning av särskilt stöd. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stödet som eleven har behov av och har rätt till enligt skollagen.

Vidta åtgärder

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att besluta om särskilda stödåtgärder.

Både elevhälsan och rektorn uppger i intervju att de har elever som har hela sin skoldag i en mindre undervisningsgrupp, kallad Studieverkstaden. Skolinspektionen bedömer att elever som tillbringar större delen av sin skoltid i ett mindre sammanhang på det sätt som här är aktuellt får anses vara placerade i en särskild undervisningsgrupp. Utredningen visar även att det finns elever som ges enskild undervis-

ning och stöd av elevassistent utan att det finns beslut om detta i aktuella åtgärdsprogram. Genom att inte fatta adekvata beslut om ingripande särskilda stödåtgärder i enlighet med författningarnas krav fräntas vårdnadshavare och elever möjligheten att påverka och överklaga åtgärderna. För det fall eleverna fortsatt ska ha en placering i särskild undervisningsgrupp, ges enskild undervisning eller andra särskilda stödåtgärder behöver såväl grund för respektive åtgärd som omfattning och innehåll av åtgärden framgå av elevernas åtgärdsprogram.

Trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Disciplinära åtgärder

Elever berättar i intervju att om elever stör i klassrummet får de tillsägelser eller en hemringning. Eleverna berättar att det finns minst en person i varje klass som upprepat stör ordningen och att lärarna då ignorerar den eleven eller skickar ut den. Om elever blir utvisade får de frånvaro och deras föräldrar får reda på det via frånvarorapporteringen. Eleverna fortsätter att berätta att även avstängning används om någon skadar eller hotar någon annan. Elever berättar att skolan inte är konsekventa med disciplinära åtgärder, att det är olika regler för olika elever och att det blir olika konsekvenser beroende på vilken elev det gäller.

Lärarna berättar att de förutom tillsägelse och hemringning använder sig av utvisning ur klassrummet som disciplinär åtgärd. Lärarna berättar att de dokumenterar åtgärden på olika sätt och det inte finns någon samlad metod för detta. Flera lärare säger att de kontaktar mentorn som gör en anteckning kring utvisningen och ringer hem till eleven. Andra berättar att de registrerar utvisningen i frånvarosystemet. Lärarna uppger vidare att de inte alltid dokumenterar att en elev fått lämna klassrummet och att de ibland låter en enstaka elev gå ut flera gånger för att de ska kunna undervisa övriga klassen. Lärarna uppger samstämigt att de inte har full koll på vilka disciplinära åtgärder de kan ta till. De uppger att de har pratat om samsyn och om konsekvenstrappan men att de behöver mer kunskap, stöd och diskussioner.

Elevhälsan uppger att de tror att lärare känner sig trygga i vilka disciplinära åtgärder de kan använda men att de ibland troligen är rädda att ingripa. De tror därför att personal på skolan väljer sina strider och att de kanske inte alltid ingriper. Gällande avstängning av elever uppger elevhälsan att det är rektorn som fattar beslutet och att det inte alltid samråds med elevhälsan. Elevhälsan blir inkopplad när eleven ska komma tillbaka. Då tar elevhälsan fram återvändningsplaner där de tittar på elevens behov och vad som fungerade bra innan avstängningen och vad planen ska vara framåt. En representant ur elevhälsan uppger att avstängda elever erbjuds att ta igen förlorad undervisning på lovskola.

Biträdande rektorer berättar att det finns elever på skolan som stör i klassrummet och att lärare då kan utvisa eleven. Eleven får då frånvaro från lektionen. Rektor uppger att de kan bli tydligare i sin kommunikation med elever om åtgärdstrappan. Rektorn uppger att det händer att lärarna utvisar elever från klassrummet och att en utvisning dokumenteras genom att mentor får veta om det och tar kontakt med hemmet. Rektor berättar att skolan saknar en övergripande dokumentation gällande utvisningar och att de behöver göra på ett annat sätt. Det har inträffat incidenter där elev har utsatt andra elever för våld där skolan känt sig nödgad att stänga av eleven. Vid frågor till rektor kring de dokument gällande disciplinära åtgärder som Skolinspektionen har tagit del av uppger hon att föräldrar och vårdnadshavare alltid underrättas innan beslut tas. Rektorn berättar att det inte finns någon överklagandehänvisning på besluten om att stänga av elev. Rektorn berättar även att om elever stängs av har de möjlighet att ta igen missad undervisning via lovskola.

Åtgärder mot kränkande behandling

Elever berättar att det förekommer kränkningar, både verbala och fysiska, på skolan och att det finns flera elever de är rädda för. Elever uppger att det händer att det blir slagsmål och att lärarna då ingriper. Om lärarna hör kränkningar ringer de hem och eleverna uppger att lärare alltid reagerar när de hör någonting. Eleverna berättar vidare att det inte alltid görs kränkingsanmälningar vid eventuella kränkningar. Flera elever uppger att de tycker att lärarna reagerar mer på rasistiska glåpor än på sexuella. De har bett lärare att upprätta en kränkingsanmälan och vuxna har sagt nej. En elev uppger att hen själv varit involverad i "tjafs" med andra elever och att de vuxna som då stod bredvid inte reagerade. Det var först när elevens föräldrar sedan hörde av sig som en kränkingsanmälan upprättades.

Samtliga lärare uppger att de agerar om de ser en eventuell kränkning och att de skriver kränkingsanmälningar. Lärarna uppger att den som ser en kränkning skriver anmälan men att mentorn sedan gör utredningen. Det är dock rektorn som sedan avgör om det är en kränkning som skett eller inte. Lärarna berättar att de inte är trygga med vad de ska göra vid en kränkning, mer än att be andra vuxna om hjälp. Lärarna uppger att det är ett hårt språkbruk så de får säga till men det är samtidigt så normaliserat att de kanske inte lägger märke till det. Lärarna fortsätter att berätta att om en elev kommer till dem och säger att den blev kallad ett nedsättande ord och känner sig kränkt så gör de en anmälan. En lärare uppger att hen inte anmäler allt som hens elever blir utsatta för då tiden inte räcker till.

Elevhälsan uppger att det finns en samsyn i hur de ska hantera kränkningar på skolan. De uppger samtidigt att personal väljer sina strider och att det har gått inflation i ordet kränkt. En representant ur elevhälsan uppger som exempel att om en elev känner sig kränkt för att någon tog hens nyckel görs ingen anmälan. En annan

representant i elevhälsan säger däremot att en kränkingsanmälan ska skrivas i sådana fall. Samtliga representanter ur elevhälsan uppger att personal inte alltid hin- ner skriva kränkingsanmälningar .

Biträdande rektorer uppger att det förekommer kränkningar bland eleverna på skolan och att beroende på vad som sägs reagerar de vuxna olika starkt. De berättar att om eleven som blir utsatt för kränkande behandling känner sig kränkt anmäls det och om eleven inte upplever sig kränkt görs ingen anmälan. De biträdande rektorerna uppger vidare att skolan undersöker mönster för att se hur de kan motverka kränkande behandling och att de har startat upp ett nytt trygghetsteam. Rektor uppger att hon upplever att samtliga som arbetar på skolan reagerar när de ser en kränkning som sker, även de som kanske är rädda för de elever som kränker.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2023/24. Planen innehåller en översikt av de åtgärder som skolan bedömer behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planerna innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under kommande år samt en redogörelse för hur åtgärder har genomförts under föregående år. I planen framgår även att efter personal anmält eventuella kränkningar till rektor meddelas huvudmannen. Lärarna uppger i intervju att planen är ett levande dokument som de uppdateras årligen. De uppger även att eleverna har deltagit i planen genom elevråd och klassråd, genom att svara på en enkät samt att de arbetar med kränkningar och värdegrund i undervisningen.

Studiero

Några elever uppger i intervju att det ofta är stökigt på lektioner. Andra elever uppger att de upplever att de får studiero på lektionerna men att det kan variera beroende på tid på dagen och vilken lärare de har. Lärarna uppger att det finns ett gemensamt förebyggande arbete på skolan gällande studiero. Elevhälsan uppger att de anser att studieron är bra och att de vid lektionsbesök observerar att det är en bra stämning över lag. Elevhälsan uppger även att det finns ett gemensamt arbete kring studieron på skolan där personalen tagit del av föreläsningar på ämnet och att de har en gemensam lektionsstruktur. Biträdande rektorer uppger att skolan just nu arbetar mycket med att öka studieron men att den överlag är bra.

Ordningsregler

Elever berättar att de har ordningsregler på skolan som de känner till. De berättar även att lärarna pratat om ordningsreglerna och att elevrådet fått tycka till om dem. Lärarna uppger att det finns ordningsregler på skolan, att elevrådet har varit med att påverka reglerna samt att de är beslutade av rektor. Samtliga lärare uttrycker att ordningsreglerna är ett levande dokument som kan ändras genom elevförslag. Rektorn uppger i intervjun att det är hon som beslutat om ordningsreglerna på skolan och att ordningsreglerna har förankrats med elevrådet.

Utredning av ordningsstörande beteende

Elever och lärare uppger att det finns elever som upprepat stör ordningen på skolan. Lärarna uppger att om en elev upprepat stör ordningen kopplas elevhälsan in och tittar på varför eleven stör på lektionen. Lärarna berättar vidare att det finns elever som har resurser på grund av ordningsstörande beteende. Representanterna ur elevhälsan uppger att de gör utredningar om ordningsstörande beteende och att de diskuterar elever som upprepat stör ordningen på sina möten. De uppger att de tittar på frågan från olika håll och undersöker vad de ska göra. Därefter funderar elevhälsan kring sina roller om hur de ska arbeta med eleverna. Det kan landa i att skolsköterskan ska göra en utredning eller kuratorn eller specialpedagogen. Rektorn uppger att skolan gjort utredningar gällande elever som upprepat stört ordningen och att de då har träffat elever och vårdnadshavare. Skolinspektionen har fått ta del av ett urval av genomförda utredningar om ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 7 § skollagen framgår att i grundskolan får en lärare eller en handledare som avses i 21 kap. 13 § visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren eller handledaren. Om läraren eller handledaren inte är närvarande i undervisningslokalen får annan personal visa ut en elev från lokalen under motsvarande förutsättningar som anges i första stycket. I sådana fall ska läraren eller handledaren underrättas i efterhand.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen och grundskolan, vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 5 kap. 14 § skollagen framgår att i grundskolan får rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad. Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om åtgärder enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket. Ett beslut om avstängning gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Av 5 kap. 16 § skollagen framgår att innan rektorn beslutar om avstängning enligt 14 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen när han eller hon har fattat ett beslut om avstängning. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras om beslutet.

Av 5 kap. 24 § skollagen framgår bland annat att om en åtgärd vidtagits enligt 7, 14 eller 16 §, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Av 6 kap. 5 § framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 28 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att beslut av en rektor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i fråga om avstängning av en elev enligt 5 kap. 14, 17 eller 19 §.

Skolinspektionens bedömning

Disciplinära åtgärder

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med disciplinära åtgärder.

Av utredningen framkommer att lärare är osäkra ifråga om vilka disciplinära åtgärder de kan vidta och hur dessa åtgärder ska dokumenteras. Det framkommer att lärare inte alltid dokumenterar att en elev har utvisats från klassrummet och att det är oklart för lärare när och hur detta ska dokumenteras. Det framkommer vidare att rektors beslut om avstängning saknar överklagandehänvisning.

Skolinspektionen bedömer att det på skolan finns behov av att informera all personal om att de får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Av informationen bör också framgå hur disciplinära åtgärder ska dokumenteras. Vidare ska beslut om avstängning innehålla en överklagandehänvisning för att säkerställa att vårdnadshavare och elever ges möjlighet att överklaga ingripande disciplinära åtgärder.

Åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att motverka kränkande behandling.

Av utredningen framgår att det inte är tydligt för alla som arbetar på skolan att en anmälan om kränkande behandling alltid ska göras när en elev upplever sig utsatt för kränkning. Av utredningen framkommer även att inte alla händelser som skulle

kunna utgöra kränkande behandling anmäls till rektor. Lärare uppger att det bland annat beror på tidsbrist. Detta medför att det förekommer kränkningar på skolan som eftersom de inte anmäls till rektor inte heller anmäls vidare till huvudmannen. Huvudmannen kan därigenom inte uppfylla sitt ansvar att utreda händelser och vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Studiero, ordningsregler och utredning av upprepat ordningsstörande beteende
Av Skolinspektionens intervjuer med elever framgår det att det inte alltid råder studiero på skolan. Av utredningen framgår dock att det pågår ett aktivt arbete på skolan för att skapa studiero.

Skolinspektionen bedömer att det av utredningen i ärendet inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande studiero, ordningsregler och utredning av upprepat ordningsstörande beteende.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Essunga kommun verksamhet vid Nossebro skola 6-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd, disciplinära åtgärder och arbetet mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Essunga kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Mobiltelefonrutiner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever berättar i intervju att mobiltelefoner samlas in under lektionstid, att de får användas på rast men inte på lektion samt att de ibland beslagtas av lärarna. Lärare berättar att regler kring mobiltelefoner finns i ordningsreglerna och att det finns mobilskåp i klassrummen, där mobiltelefoner förvaras under lektionstid. Lärarna är osäkra på vad som händer om en elev inte lämnar in sin mobiltelefon eller hur de ska gå till väga för att beslagta en mobiltelefon. Lärarna uppger vidare att de har pratat om det men att det inte finns nedskrivet. Biträdande rektorer berättar att eleverna måste lämna in sin mobiltelefon till läraren vid lektionsstart och att de får tillbaka den efter lektionens slut. Skulle eleven inte lämna in sin mobiltelefon har lärare möjlighet att beslagta den. De biträdande rektorerna uppger också att det inte finns nedskrivna regler om omhändertagande av mobiltelefoner men att skolan ska uppdatera ordningsreglerna och att de ska tillföra mobilregler där.

Rektorn berättar att det tidigare funnits en mobilpolicy på skolan men att den är under förändring varpå det nu inte finns några skriftliga regler gällande användandet av mobiltelefoner.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av förarbeten till bestämmelsen framgår bland annat följande. Det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, till exempel hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas, vilket till exempel kan ske med stöd av ett nummerlappssystem. Rutinerna bör även omhänderta sådana aspekter som att det inte ska föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. Det bör vara rektorn som beslutar om sådana rutiner med utgångspunkt i de förutsättningar som finns vid den berörda skolenheten. Frågan kan dock med fördel hanteras inom ramen för arbetet med skolans ordningsregler i syfte att utforma och förankra rutinerna med personal, elever och föräldrar (prop. 2021/22:160 s. 127 och 235).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med rutiner för hantering av mobiltelefoner mm.

Av skolenhetens ordningsregler framgår att elever ska lämna in sina mobiler vid lektionens början och få tillbaka dem vid lektionens slut. Av dessa rutiner framgår dock inte hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till och inte heller hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt. Det framgår inte heller hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas.

Elevhälsans arbete

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolkurator, skolsköterska specialpedagog och speciallärare berättar i intervju att de deltar i elevhälsans gemensamma arbete och möten. De har bland annat ett gemensamt arbete gällande studiero och gällande elever som upprepat stör ordningen. Skolpsykologen uppger i intervju att hen inte deltar i elevhälsans gemensamma arbete utan har som främsta arbetsuppgift att handleda personal och göra skolformsutredningar. Skolpsykologen uppger att hen vill delta i det förebyggande

och hälsofrämjande arbetet och att detta har lyfts, men att det inte har prioriterats av skolan. Skolpsykologen uppger att hen inte konsulteras kring elevernas ordningsstörande beteende och att hen inte är med i arbetet att skapa trygghet kring de elever som stör. Skolpsykologen uppger även att det tidigare funnits ett stort behov av att handleda personal kring hur de hanterar elever med normbrytande beteende men att skolpsykologen inte kontaktats i denna fråga på ett och ett halvt år.

Huvudmannen uppger i yttrande att kommunen köper tjänsten skolpsykolog på konsultbasis. Huvudmannen uppger att skolpsykologen har som uppdrag att bland annat handleda och utbilda personal, genomföra observationer, utföra skolpsykologiska utredningar och delta i samverkansmöten. Huvudmannen uppger vidare att skolpsykologen deltar i elevhälsans arbete genom att genomföra psykologisk del i kartläggning av elever och att skolpsykologen i viss mån konsulteras avseende det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skolan. Det senaste året har skolpsykologen dock inte varit delaktig i så stor utsträckning i detta arbete. Huvudmannen uppger även att skolpsykologen deltar i det förebyggande och främjande arbetet utifrån att på skolnivå årligen utvärdera sitt arbete som en del i det systematiska kvalitetsarbetet vilken ligger sedan till grund för kommande förebyggande och främjande arbete på enheten.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 25 § skollagen framgår det att det ska finnas en elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete gällande elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Skolinspektionen konstaterar att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och att elevhälsan främst ska vara hälsofrämjande och förebyggande. Av Skolinspektionens utredning framgår att skolpsykologen inte deltar i elevhälsans möten och inte heller på annat sätt deltar i elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete. Att skolpsykologen vid behov kan kontaktas för till exempel utredning av enskilda elever förändrar inte

denna bedömning eftersom psykologen i övrigt inte deltar i elevhälsans arbete och uppdrag vid skolenheten.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Essunga kommuns verksamhet vid Nossebro skola 6-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt gällande tillgång till elevhälsa.

Utredningen visar att skolan visserligen har ordningsregler som innehåller vissa skrivningar gällande hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Skolinspektionen bedömer dock att innehållet i reglerna inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Vidare bedömer Skolinspektionen att psykolog på skolenheten inte deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Utredningen visar emellertid att eleverna ges tillgång till flera av elevhälsans kompetenser, men inte till samtliga, och att övriga kompetenser inom elevhälsan genomför ett förebyggande och hälsofrämjande arbete. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att bristerna får anses som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Essunga kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektor uppger att den extra studietiden är förlagd till tisdagar klockan 15.15-16.15 (60 minuter) och torsdagar klockan 15.15-16.15 (60 minuter). Sammantaget är den extra studietiden, för årskurs 6-9, två timmar per vecka. Enligt elevernas scheman avslutas den ordinarie undervisningen klockan 15.10 på tisdagar och torsdagar.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav gällande området extra studietid. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Hultgren

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Jenny Lind

Föredragande
Signerat av: Jenny Lind

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Elin Bender Lundgren medverkat.